

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Caput 25. Circa Cognationem Legalem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

*An fidelis baptizans filium infidelis,
contrahat cum patre infideli cognationem?*

246
*Contrahit
quidem.*

Quæſierim, num infidelis capax ſit paſſi-
vel cognationis: ita vt ſi fidelis baptizet,
rit teneat in Baptiſmo infidelis filium: con-
trahat fidelis ex parte ſua cognationem cum
parentibus illius pueri infidelibus, quam
parentes infideles eam non contrahant, ſed
terminent illam cognationem actiuam à fide-
li contractam? Fidelis ex parte ſua contrahit co-
gnationem cum parentibus infidelibus illius
pueri, quamuis illi non contrahant: ac proinde
infideles vnde capaces cognationis ſpiritualis
paſſiua. Vnde non poſſe conſiſtere matrimo-
nium inter parentes illos poſtea baptizatos
cum fideſi, qui eorum filium diluerat, vel ſucce-
perat. Quia quamuis infidelis ex parte ſua ſit
cognationis ſpiritualis expertus: at fidelis capax
eſt illius, ac legi Eccleſiaſticae ſubditur ſtatuen-
ti, vt quicumque baptizans, vel ſuſcipiens il-
lam contrahat: ergo ex parte ſua contrahet
tandem vere baptizans, veruſque ſucceptor.
Sic D. Anton. 3. *part. tit. 11. cap. 1. §. 5. 14. Viuald.*
Candelab. part. 1. ubi de matrim. num. 163. Veracr.
part. 1. ſpec. art. 56. concl. 6. Matien. l. 5. recopil. tit.
1. gloſſ. 1. num. 169. Henric. lib. 12. cap. 11. num. 3.
Angel. verb. Matrimonium, 3. numer. 11. Sylueſt.
verb. Matrimonium, 8. queſtion. 7. di-
cto 12.

247
Non contra-
hit.

idelis baptizans, aut suscipiens filium infi-
delium non contrahit ex parte sua spiritualem
cognitionem cum parentibus infidelibus: nec
hi capaces sunt huiusmodi passivæ cognitionis:
vnde potest consistere matrimonium inter eos
postea dilutos cum fidei illo. Quia cum cog-
natio spiritualis sit quædam relatio, non po-
test ab vno contrahi quin ab utroque consti-
tatur: quippe relatio duo extrema necessarii
requirit. Cum igitur infidelis incapax sit cuius-
cunque spiritualis cognitionis, nequit fide-
lis eam cum infideli contrahere. Ita D. Thom.
in 4. dist. 42. q. 2. a. 3. Basili. l. 7. c. 40. num. 2. 3. & 4.
Cornejo d. 7. dub. 16. Sotus, Palac. Barth. & Petr.
de Ledef. Vega, Gallego, & alij, quos citat, ac
sequitur Sanch. l. 6. d. 60. num. 14.

248
*Hæc pars mi-
hi longe est
probabilior.*

Hæc pars longè est probabilior. Quia nec
matrimonium, nec cognatio carnalis, nec lega-
lis potest nisi inter duo extrema habilia consti-
tuitur. Vnde colligo eam spirituale cognatio-
nem non consualescere, seu de nouo oriri cum
parentibus illis infidelibus, licet postea bapti-
zentur. Quia quod à principio fuit irritum ne-
quit consualescere. *Regu. Non firmatur. de regul.
iur. in 6. & Regu. Quod ab initio. ff. de regul. iuris.*
Potest igitur matrimonium consistere inter fi-
delem sic baptizantem, vel suscipientem, ac
parentes illius infideles, si postea diluantur.
Quia nulla inter illos spiritualis fuerit suborta
cognatio.

CAPVT XXV.

Circa Cognationem Legalem. Cognatio
Legalis.

An adoptio imperfecta dirimat matri-
monium?

RECOLO duplicem esse adoptionem *Perfectam, & Imperfectam*. Perfecta est, per quam adoptatus transit perfecte in adoptantis potestatem, & dicitur *Adrogatio*, seu *Adrogatio*. Imperfecta autem, per quam adoptatus non transit in potestatem adoptantis; & hæc, communi nomine retento, dicitur *simplex adoptio*. Ambiguitur autem, num vtræque adoptio matrimonium dirimiat?

Solum adoptio perfecta dirimit: imperfecta
verò impedit quidem, sed non dirimit mat-
rimonium. Quia cognatio hæc introducta est à
iure positivo, ad impediendum fornicationem
quæ facile esse potest inter personas in eadem
domo commorantes: sed per adoptionem im-
perfectam non traducitur adoptatus in do-
mum, nec in adoptantis potestatem: Ergo eæ
matrimonio non obstat. Sic Henriq. l. 12. c. 12,
n. 3. Petr. de Ledesg. f. 2. Sylvest. v. *Maritima*
num. 8. g. 8. disto. 4. Sotus in 4. dist. 42. q. 2. art. 2.
Vigner. l. institut. c. 16. §. 7. vers. 9. imped. 9. Sauch.
l. 7. d. 63. n. 9. Bonac. q. pun. §. 8. num. 2. citans
Reginald. & Coninch. Filliuc. re. 10. p. 2. num. 199.
Laym. l. re. 10. p. 4. c. 7. n. 3. Tanner. in 3 p. d. 8.
quest. 4. dub. 4. numer. 74. Diana part. 4. tractat. 4.
resol. 120.

Etiam ex adoptione imperfecta oritur legalis cognatio matrimonium impediens, ac dirimens. Quia omnes textus, in quibus hæc cognatio statuitur de adoptione indistincte loquuntur. Et quia licet sic imperfecte adoptatus non transeat in adoptantis potestatem: acquiritur tamen ei quedam iura ex adoptione, quæ per emancipationem dissoluuntur. *leg. pen. § pen. de adopt. Ita Scot. Tolet. Lopez, Richard. Paludan. Petr. de Soto, & alij* vique ad triginta supra septem Doctores, quos Sanch. *citat. n. 8.* refert. *Basil. l. 7. c. 1. n. 2. Leand. tr. 9. d. 12. qu. 2. Hurtad. d. 1. 9. diffi. c. Villalob. rr. 1. 4. diffi. 10. n. 7. Luis. de Torres sum. p. 2. c. 1. 17. n. 2. Rebelle. 3. q. 7. n. 15. Gutier. c. 102. n. 5.*

Primam eligo partem. Quia cum matrimonio
nium sit res valde fauorabilis, illa ius prohibe-
rentia potius debet restringi, vel alteri coar-
ctari ad propriam, & perfectam verborum si-
gnificationem: At simplex adoptio cum sit im-
perfecta, non dicitur absolute talis: iuxta D.
Th. in 4. diff. 42. a. 1. ad 1. potius dicenda di-
pofitio quedam ad perfectam adoptionem.

DVBIVM XXXIX.

An cognatio legalis in linea transversa
dirimat matrimonium?

²⁵³ ^{Nonnulla pra-} ^{sum.} **R**euoco ad memoriam, tres esse Legalis co-
gnationis species. Prima est in linea recta
ascendentis, & descendendum, nempe patris
adoptantis, & filij adoptati, ac descendendum
eius usque ad quartum gradum. Secunda est in
linea transversa inter adoptatum, & filios car-
nales adoptantis. Tertia species est quasi legalis
a finitatis, inter adoptantem, & uxorem adopta-
ti, & inter adoptatum, ac adoptantis uxorem.
Equidem de prima specie ascendendum in li-
nea recta nullus dubitat, quin subsequens ma-
trimonium dirimat inter abrogantem scilicet,
ac personas abrogatas ob textus id clare asse-
rentes. De tertia specie, nimirum de affinitate
legali aliqui (quos pressio nomine refert Ho-
stiens. cap. vnic. num. 3. de cognat. legal.) asseruere
non obstat matrimonio contrahendo; quia
ius Canonicum, à quo solo possunt coniugij
impedimenta dimanare, eius cognationis non
meminerint. Sed iure optimo hanc sententiam
reprobat Hostiens. & alij. Nam reliqui Docto-
res tanquam rem exploratam statuunt, eam co-
gnationem dirimere coniugium. Igitur de se-
cunda legali cognatione nimirum in linea
transversa inter adoptatum, & filios carnales
adoptantis quaesierim, num matrimonium di-
rimat?

²⁵⁴ ^{Non dirimit} ^{sed impedit} ^{filium.} **N**on dirimit, sed solum impedit. Quia fru-
stranea esset separatio inter eos fratres, natu-
ralem scilicet filium patris adoptantis, & filium
adoptatum: cum statim possint matrimonio
colligari, soluta adoptione per emancipatio-
nem. Sic Speculator titulus de cognat. legal. §. vni.
num. 1. Ioan. Andre. ibi. 1. addit. prapost. c. vnic.
in fine. de cognat. legal. Gaeta repetit. cap.
ad limina, 30. question. 1. Paragraph. 4.
num. 405.

²⁵⁵ ^{Non solum} ^{impedit, sed} ^{& dirimit.} **N**on solum impedit, sed & dirimit matri-
monium. Quia cap. vnic. de cognat. legal. dicitur,
nuptias consistere non posse inter filium legiti-
mum, & sororem adoptiuam: at verbum, Non
posse consistere, sonat esse dissoluendas, vel non
posse permanere. Adde, verbum Potest, prae-
posita negatione, tollere potentiam, & reddere
actum nullum, ut probat Sanchez lib. 6. d. 38.
num. 20. Ita ipse lib. 7. dub. 63. num. 15. Nauar. sum.
cap. 22. num. 44. Durand. in 4. dist. 42. question. 2.
num. 7. Paludan. ibi, qu. 1. art. 2. concl. 6. num. 24.
& concl. 7. num. 29. Supplement. Gabriel. quest. 1.
art. 2. concl. 6. Sotus quest. 2. art. 2. Petr. de Soto
lect. 11. de matrimon. §. de cognat. legal. Valent.
part. 4. dub. 10. §. 5. punct. 3. Tolet. lib. 7. sum. cap.
4. num. 7. & 8. Henriquez lib. 12. cap. 12. num. 3.
Sà verb. Matrimonium, ubi de imped. n. 6. Rebel.
lib. 3. qu. 7. num. 4.

²⁵⁶ ^{Non certum} ^{omnino, cum} ^{differentia} ^{qualiam.} **M**ihi non dubium, cognationem legalem se-
cundum tres assignatas species matrimonium
dirimere cum hac tamen differentia, quod pri-
ma, & tertia dirimant in perpetuum, etiam si
adoptio legitime cesset: at vero secunda (de qua
questio) in perpetuum non dirimat, sed quam-

diu durat adoptio: quod constat ex cap. 1. 30.
question. 3. & ex cap. vnic. de cognat. legal. Porro
adoptio hac extinguitur, vel morte ciuili, vel
naturali, vel emancipatione, vel si adoptatus
contrahat incestuosas nuptias, vel si fiat Patri-
cius, aut Episcopatu potiatur.

DVBIVM XL.

An duo ab eodem adoptati, possint in-
ter se valide coniugium
inire?

²⁵⁷ ^{Minimè pos-} ^{sum.} **N**on possunt. Quia in eadem domo com-
morari debent cum pariete adoptante: vnde
de adest fornicationis periculum cuius vitatio-
nem huius prohibitionis fuisse, constat. Deinde
quia cap. vnic. de cognat. legal. dicitur, Si qua
per adoptionem mihi soror esse coeperit, quantum
durat adoptio, nuptiae inter me, & ipsam consistere
non possunt. At soror adoptiua est fratris adop-
tati soror: ergo. Sic Angel. verb. Matrimonium,
imped. 3. Petr. de Ledesma. quest. 57. artic. 3. Bat-
thol. à Ledesma. dub. 47. de matrimon. Ochagau.
tractat. 3. question. 58. Merat. tom. 3. d. 9. de matr.
sect. 10. num. 3. Ludou. de S. Iuan. qu. 6. de matr.
art. 1. dub. 5.

²⁵⁸ ^{Possumus omni-} ^{no.} **P**ossunt omnino. Quia nulla inter illos co-
gnatio oritur, cum nullo iure sit statuta. Nam
Caput vnicum de cognat. legal. pro prima par-
te citatum, loquitur de vera filia patris adop-
tantis, quae incipit esse soror adoptiui filij sui
legitimi patris. Nec hac impedimenta ex sola
rationis similitudine sunt inducenda. Ita San-
chez lib. 7. dub. 63. num. 28. citans viginti tres
Doctores. Basil. lib. 7. cap. 41. num. 2. Diana part.
4. tractat. 4. resolut. 121. Cornejo d. 7. dub. 19. Bo-
nacin. quest. 3. punct. 5. §. 3. num. 7. Hurtad. dub. 19.
diffic. 3. Leander tractat. 9. dub. 12. question. 26.
& alij.

²⁵⁹ ^{Hoc probabili-} ^{us reor.} **H**oc probabilius reor. Quia si inter filios
spirituales eiusdem patris spiritualis, qui ma-
gis iuncti sunt inter se, quam legales, potest
consistere matrimonium: à fortiori quidem in-
ter legales.

DVBIVM XLI.

An adoptatus possit inire coniugium
cum filia illegitima ado-
ptantis?

²⁶⁰ ^{Minimè pos-} ^{sum.} **M**inimè potest. Quia sicut filius illegiti-
mus nequit contrahere cum consanguineis
patris, ita nec cum filiis eius adoptiuis. Et
quia cap. Ita diligere, 30. question. 3. dicit, inter
filium naturalem, & adoptatum non posse esse
matrimonium. Sic Abbas cap. vnic. de cognat. le-
gal. Cardin. ibi, num. 2. Angel. verb. Matrimo-
nium 3. impedim. 8. num. 4. Gregor. Lopez lib. 7.
verb. Los hijos, tit. 7. par. 4. Et ait esse probabile
Petr. de Ledesma. citandus, Bonacin. ques-
tion. 3. punct. 5. §. 3. numer. 8. citans Perez,
Sà, & Coninch. Diana part. 4. tractat. 4. re-
solut. 121.

Potest

²⁶¹ Potest omnino. Quia nulla inter eos cognatio abest, cum enim cognatio oritur inter filios legitimos, & adoptivos cesset soluta patria potestate: à fortiori non contrahetur, Vbi carnalis filius est talis, ut in patriam potestatem non transeat: quales sunt illegitimi. *Instit. de nuptiis, §. ultim.* Ita Nauar. *sum. cap. 2. v. uterque Ledesma, Henriquez, & alij vsque ad triginta supra vnum Doctores, quos citat, ac sequitur Sanch. l. 7. d. 6. §. num. 30. Perez, Coninch, & Sà, quos refert, ac imitatur Bonacin. qu. 1. punct. 5. §. 3. num. 8. Cornejo, & Ludou. de S. Iuan. apud Leandrum *ir. g. d. 12. q. 27.* Qui hanc partem probabilem esse fateatur.*

²⁶² Ego autem hanc partem multo probabilior esse putarim. Quia filius illegitimus est coniunctus vinculo naturalis consanguinitatis cum patre, & sic cum eius consanguineis. At cum adoptiuus nullum est vinculum naturale, sed solum civile: & cum hoc solummodo daret inter fratres, quamdiu durat patria potestas, non contrahitur inter illos, qui in patriam potestatem minimè transeunt. Porro textus pro parte prima adductus nomine filij naturalis intelligit carnalem, ut distinguitur à spirituali filio: & quamuis filius illegitimus sit verè carnalis: at ratio adducta nos cogit, ut eum textum de filio carnali legitimo intelligamus.

DV BIVM XLII.

An cognatio legalis impediens, ac dirimens matrimonium inter adoptantem, & adoptatum, cuiusque descendentes protrahatur in infinitum?

²⁶³ *In infinitum protrahitur.* IN infinitum protrahitur: unde adoptans, nec cum adoptato, nec cum aliquo eius descendente poterit vnquam coniugio colligari. Quia *Instit. de nuptiis, §. Ergo non omnes,* postquam textus decidit, in linea consanguinitatis ascendentium, & descendendum prohiberi matrimonium in infinitum, hæc adiicit: *Et hæc ad ea vera sunt, ut quamuis per adoptionem parentum liberorumve loco sibi esse ceperint, non possint inter se matrimonio iungi.* Quare cum hoc impedimentum cognationis legalis sit iure civili inductum, & id ius civile sit approbatum indistinctè quoad hoc impedimentum à iure Canonico, *6. Ita diligere, 30. qu. 3.* dicendum est, hoc impedimentum extendi ad omnes descendentes in quocumque gradu vsque in infinitum. Sic D. Tho. in *4. dist. 42. q. 2. a. 3.* Paludan. *ibi, q. 2. a. 1. concl. 6. num. 24.* D. Antonin. *3. p. tit. 1. c. 13.* Syluest. *verb. Matrimonium, 8. q. 8. dicto 2. Tabie. verb. Impedimentum, impedim. 6. q. 1. num. 2.* Veracr. *part. 1. spec. art. 60. concl. 1.* Barthol. à Ledesma. *dub. 47. concl. 2.* Vgolin. *de Sacramen. vbi de matrim. c. 19. num. 3.* Gregor. Lopez *lib. 7. verb. Nunca. & l. 8. fin. tit. 7. p. 4.*

²⁶⁴ *Non protrahitur in infinitum.* Non protrahitur in infinitum, sed solum dirimit cognatio hæc matrimonium inter adoptantem, & adoptatum, ac adoptati descendentes vsque ad quartam generationem. Quia cum sit restricta consanguinitas ad quartum gradum, ut in iis gradibus solum obstat matrimonio per *cap. Non debet, de consanguin.* à fortiori vsque ad eundem gradum videtur cognatio le-

galis esse restricta. Ita Sotus in *4. dist. 42. quæst. 2. art. 2. concl. 2.* Nauar. *sum. cap. 2. num. 45.* Sà *ver. de matrimonium, de impedim. dirim. num. 6.* Toler. *lib. 7. sum. cap. 4. num. 7.* Valent. *4. p. d. 10. quæst. 5. punct. 3.* Philarch. *de Offic. Sacerd. tom. 1. p. 1. l. 2. cap. 11.* Petr. de Ledesma. *de matrim. qu. 57. art. 3.* Basil. *lib. 7. cap. 4. numer. 3.* Ludouic. de S. Iuan. *quæst. 6. art. 11. dub. 3.* Leand. *iract. 9. dub. 12. quæstion. 27.*

Ego quidem cum Sancio *l. 7. d. 63. num. 34.* existimo textum illum, qui decidit cognatio. *Advers. n. nem legalem inter adoptantem, & adoptati descendentes protrahi in infinitum, intelligendum esse de ascendentibus adoptantibus, & descendentibus adoptatis: & non de aliis.* Quare non poterit adoptans contrahere matrimonium cum filiis suis adoptiuis, neque cum filiis, ac nepotibus eius filij adoptiui, alijsve eius descendentibus, qui in eius filij, dum adoptiuus fuit, potestate erant constituti: ac poterit contrahere cum filiis, vel quibuscumque descendentibus filij adoptiui, qui extra eius potestatem aderant tempore adoptionis. Quia adoptata aliqua persona, censetur adoptati filij, & descendentes omnes solum, qui in adoptati potestate erant tempore adoptionis. Ut expressè deciditur, *leg. si paterfamilias. 1. §. in principio, ff. de adopti.* Cum ergo illi descendentes in quouis gradu, qui tunc erant sub adoptati potestate, sint etiam verè adoptati, iure optimo inter illos, & adoptantem coniugium interdicatur. Si autem erant extra adoptati potestatem, non censentur adoptati, nulla ratione prohibetur matrimonium adoptantis cum illis: vtpotè inter quos nulla cognatio legalis intercedit. Sequor D. Thomam in *4. dist. 42. quæstion. 2. articulo 3. ad 4.* D. Antonin. *3. p. tit. 1. cap. 13.* Syluest. *verb. Matrimonium, 8. quæstion. 8. dicto 2.*

CAPVT XXVI.

Circa Impedimentum Criminis.

DV BIVM XLIII.

An si coniux coniugem interimit, non animo contrahendi coniugium cum altero, sed ex odio, vel ut liberius libidini inferuiat: Homicidium hoc dirimat subsequens matrimonium?

AD memoriam reuoco ex *section. 1.* duo esse crimina, quæ matrimonium dirimunt, ad quæ reducuntur tria, vel quatuor, quæ aliqui referunt: nempe Homicidium, & Adulterium. Quæ quidem dirimunt coniugia non iure naturæ, sed Ecclesiæ, quod inducta fuit hoc impedimentum, ad consulendum coniugum incolumitati, & mutuo amoris. *cap. 1. de conuer. infidel. cap. si quis vinente, 31. quæstion. 1.* &